

OBS: Denne transkripsjonen er laget av en automatisk teksttjeneste og kan derfor inneholde små feil.

00:00.000 --> 00:15.000

Hei og velkommen til podkasten Læringsmiljø i skole og barnehage.

00:15.000 --> 00:22.000

Mitt navn er Maria Gilje Strand og jeg jobber som kommunikasjonsrådgiver på Læringsmiljøsenderet.

00:23.000 --> 00:27.000

Denne podkasten er rettet mot deg som jobber i skole eller barnehage.

00:27.000 --> 00:35.000

Temaet varierer fra gang til gang, men denne gangen skal vi rette oss primært mot deg som jobber i skolen.

00:35.000 --> 00:39.000

Når vi skal snakke om voksne som krenker barn.

00:39.000 --> 00:47.000

Hvorfor skjer det? Og hva gjør det egentlig med barn som opplever å bli krenket av en de egentlig trodde de kunne stole på?

00:48.000 --> 00:55.000

Dagens gjest er min kollega ved Læringsmiljøsenderet, Kari Gussfred. Velkommen til deg.

00:55.000 --> 00:56.000

Takk.

00:56.000 --> 01:02.000

Du jobber jo som førstelektor i pedagogikk hos oss på Læringsmiljøsenderet.

01:02.000 --> 01:08.000

Kan ikke du først fortelle litt kort om deg selv og hvem du er som fagperson?

01:08.000 --> 01:15.000

Jeg er født og oppvokst i Porsgrunn kommune i Telemark Fylke.

01:15.000 --> 01:22.000

Jeg jobber på Porsgrunnsavdelingen. Vi har det på Læringsmiljøsenderet. En avdeling i Porsgrunn og en i Stavanger.

01:22.000 --> 01:27.000

Jeg har fire voksne barn. En hund og en mann.

01:27.000 --> 01:33.000

Faglig bakgrunn er at jeg har jobbet i veldig mange år i grunnskolen.

01:33.000 --> 01:37.000

Jeg har hatt veldig mange forskjellige roller der. Nær sagt de fleste som går an å ha.

01:37.000 --> 01:40.000

Alt fra lærer til mellomleder og rektor.

01:40.000 --> 01:48.000

Jeg startet vel min karriere i grunnskolen i 1990, så det begynner å bli noen år siden.

01:48.000 --> 01:56.000

Så var jeg der i de forskjellige rollene, helt frem til jeg var så heldig å få jobb på Læringsmiljøsenderet i 2017.

01:56.000 --> 01:58.000

Her har jeg vært siden.

01:58.000 --> 02:02.000

Du ble kjent med Læringsmiljøsenderet gjennom et prosjekt?

02:02.000 --> 02:05.000

Ja, det gjorde jeg i rollen som rektor.

02:05.000 --> 02:08.000

I Bamle kommune jobbet jeg som rektor ved en av skolene der.

02:08.000 --> 02:13.000

Hele kommunen bestemte at alle skolene skulle være med i Respekt-programmet.

02:13.000 --> 02:21.000

Som faglig sett kan sies å være foreløperen til det som nå er Læringsmiljøprosjektet.

02:21.000 --> 02:27.000

Som er i regi av Utdanningsdirektoratet, men som Læringsmiljøsenderet er faglig ansvarlig for.

02:28.000 --> 02:39.000

Det var en døråpner til et nytt fagfelt som jeg ble veldig engasjert i.

02:39.000 --> 02:47.000

Det gjorde at jeg ønsket å fordype meg i mye av det faglige som Læringsmiljøsenderet jobber med.

02:47.000 --> 02:51.000

Blant annet mobbing og krenkelser som jeg opplevde som rektor.

02:51.000 --> 02:59.000

Jeg var veldig opptatt av rektors ansvar, og så jeg ble veldig engasjert i å ønske å lære mer om det.

02:59.000 --> 03:05.000

Når det åpnet seg en mulighet, så greip jeg den og var så heldig å få muligheten til det.

03:05.000 --> 03:10.000

Nå har du fått veldig god fagkunnskap på disse områdene som du nevnte.

03:10.000 --> 03:18.000

Du nevnte jo at du har vært rektor i mange år. Kan du fortelle litt om den tiden som rektor?

03:19.000 --> 03:24.000

Jeg har vært skoleleder, men først som et mellomleder, inspektør og fagleder.

03:24.000 --> 03:29.000

Det har mange ulike navn avhengig av hvor man er rundt om i landet vårt.

03:29.000 --> 03:34.000

Men inspektør er kanskje det mest nærliggende som folk kjenner igjen.

03:34.000 --> 03:40.000

Det var jeg i 2008, og så overtok jeg som rektor på den samme skolen i 2011.

03:40.000 --> 03:45.000

Så var jeg rektor først på den skolen i Bamble, og så skiftet jeg over til en skole i Porsgrunn.

03:45.000 --> 03:49.000

Men oppsummert var jeg rektor fra 2011 til 2017.

03:49.000 --> 03:52.000

Det er en lang fartstid.

03:52.000 --> 03:59.000

Ja, jeg har i hvert fall skaffet meg ganske mye erfaring som kjennetegner den rollen.

03:59.000 --> 04:06.000

Det som jeg opplevde som rektor var at det primært var utrolig givende og veldig lærerikt.

04:06.000 --> 04:14.000

Det givende med det er den kontakten du får med alle elevene, alle foreldrene og alle de ansatte.

04:14.000 --> 04:18.000

På begge de skolene jeg har vært rektor på har det også vært SFO.

04:18.000 --> 04:22.000

Den første skolen var en 1-10-skole som også hadde SFO,

04:22.000 --> 04:27.000

og den andre skolen var et oppvekstsenter som hadde SFO, barnehage og barnetrin.

04:27.000 --> 04:31.000

Sånn sett har jeg på en måte hatt erfaringer fra hele oppvekstsektoren.

04:31.000 --> 04:32.000

Ja, ikke sant.

04:32.000 --> 04:39.000

Jeg bare tenker, grunnen til at jeg spør deg litt om dette, er at du er rett person til å sitte her i dag og snakke om dette temaet.

04:39.000 --> 04:43.000

Du har jo både fagkunnskap som førstelektor, som jeg nevnte,

04:43.000 --> 04:49.000

men også vært i rollen som rektor og opplevde det på en måte fra den siden.

04:49.000 --> 04:59.000

Vi skal jo inn på dette temaet, og vi skal inn på en studie som du har gjort på dette temaet.

04:59.000 --> 05:07.000

Men først, vi må snakke om voksne som mobber eller krenker elevene sine.

05:08.000 --> 05:12.000

Jeg nevnte det nettopp, at det er noe du har forsket på.

05:12.000 --> 05:19.000

Men jeg tenker det er viktig i begynnelsen at vi snakker litt om dette med forskjell mellom mobbing og krenkelse.

05:19.000 --> 05:26.000

Hva er det vi snakker om i dette tilfellet, i den studien som du har gjort?

05:26.000 --> 05:31.000

Jeg tenker først at vi kan snakke litt generelt om begrepet krenkelser.

05:32.000 --> 05:43.000

Som jeg forstår det, er det et samlebegrep for ord eller handlinger som en person kan oppleve som sårende, nedverdiggende eller ydmykende.

05:43.000 --> 05:47.000

Opplæringsloven benytter også begrepet på den måten,

05:47.000 --> 05:54.000

hvor det står at det er som en som arbeider på skolen opplever, vet eller får mistanke om,

05:54.000 --> 06:00.000

at en elev blir utsatt for krenkelser som mobbing, trakassering, vold og så videre.

06:00.000 --> 06:09.000

Sånn sett kan vi forstå at krenkelse blir et samlebegrep på negative handlinger som en person kan bli utsatt for.

06:09.000 --> 06:20.000

Det var det vi også brukte som utgangspunkt når vi identifiserte den studien som jeg har gjort og som har blitt publisert.

06:20.000 --> 06:28.000

Det er en type oppsummering av tidligere forskning på nettopp det med elever som opplever at de blir utsatt for krenkelser

06:28.000 --> 06:31.000

av voksne i skolesammenheng.

06:31.000 --> 06:44.000

I de studiene er det begrepet krenkelser og varianter av krenkelser som er utgangspunktet når vi identifiserte hvilke studier vi skulle se på.

06:44.000 --> 06:50.000

Men at krenkelsene har foregått i et slags repeterende mønster,

06:50.000 --> 06:54.000

da kan vi begynne å snakke om at det er mobbing.

06:55.000 --> 07:01.000

Dette er et kjent tema for de, kanskje alle fleste, som hører på denne podcasten.

07:01.000 --> 07:08.000

Men krenkelser kan jo også misforstås litt i dette som man har hørt om i samfunnet i dag,

07:08.000 --> 07:16.000

at vi blir lett krenka. Så jeg tenker at det kanskje er et litt misforstått begrep.

07:17.000 --> 07:29.000

Jeg tenker at hvis vi tenker at krenkelser er ord eller handlinger som en person opplever sårende, nedverdiggende eller ydmykende,

07:29.000 --> 07:33.000

så vil det jo være en subjektiv dimensjon i det.

07:33.000 --> 07:39.000

Fordi det er jo ikke gitt at vi alle opplever de samme tingene, krenkende.

07:39.000 --> 07:45.000

Det avhenger jo av hvem vi er som person, og hva vi har med oss i bagasjen vår.

07:45.000 --> 07:48.000

Hvis du som barn eller voksen, for den slags skyld,

07:48.000 --> 07:55.000

det her er jo litt sånn fenomen som gjelder i alle aldre, men nå snakker vi jo primært om barn og elever,

07:55.000 --> 08:01.000

det vil jo være avhengig av om du har opplevd mye negativt tidligere i livet,

08:01.000 --> 08:09.000

eller på utsiden av skolen, så vil du kanskje lettere enn de som ikke har det, oppleve noe som krenkende.

08:09.000 --> 08:15.000

Det vil alltid være en subjektiv dimensjon i det, sånn at når vi diskuterer om vi har blitt lett krenkbare,

08:15.000 --> 08:19.000

så kan det selvfølgelig være sant, men jeg tror vi skal være litt varsomme med det også,

08:19.000 --> 08:22.000

fordi det vil være en subjektiv dimensjon i det.

08:22.000 --> 08:30.000

Ja, akkurat det med subjektivt, jeg tenker vi skal enda nærmere inn på denne studien og funnene,

08:30.000 --> 08:37.000

men først, dette her med subjektivt, som du nevnte, det er jo litt sånn stikkordet for 9A.

08:38.000 --> 08:44.000

At hver enkelt elev har en subjektiv oppleving om å for eksempel bli utsatt for mobbing,

08:44.000 --> 08:50.000

og så kan det jo i noen tilfeller være snakk om at det egentlig ikke er mobbing,

08:50.000 --> 08:56.000

men man har jo opplevd kanskje å bli utsatt for noe som ikke var så kjekt.

08:57.000 --> 09:07.000

Men de elevene vi snakker om her i denne studien, de ble faktisk mobba eller krenka av sin lærer

09:07.000 --> 09:11.000

eller en voksen på skolen, hvis jeg forstår det riktig.

09:11.000 --> 09:18.000

Ja, du forstår meg riktig, fordi når vi valgte ut de studiene som vi ville se på,

09:18.000 --> 09:22.000

og som den forskningsoppsummeringen er ment til å gi et bilde av,

09:22.000 --> 09:32.000

så valgte vi ut studier der forskerne hadde satt «cut off» på mobbing, eller på krenkelser,

09:32.000 --> 09:38.000

at det har skjedd ofte at de studiene hvor man bare så at elevene hadde opplevd dette en gang,

09:38.000 --> 09:45.000

de er på en måte ikke med, sånn at utvalgsriteriene gjenspeiler at elevene som forskerne har sett på

09:45.000 --> 09:49.000

i disse studiene har blitt utsatt for krenkelser flere ganger.

09:50.000 --> 09:56.000

For det tenker jeg akkurat dette temaet her, det er egentlig et tema som jeg har lyst til at vi skal

09:56.000 --> 10:00.000

kanskje spille inn en ny podcast om i et senere tidspunkt, for det er såpass stort,

10:00.000 --> 10:05.000

og det er mye jeg tenker på, men det får vi komme tilbake til, Kari.

10:05.000 --> 10:11.000

Men til studien, kan du fortelle litt mer om funnene, det jeg egentlig lurer på er,

10:11.000 --> 10:19.000

hvor vanlig er dette egentlig, altså med voksne som krenker gjerne egne elever?

10:19.000 --> 10:24.000

Er det vanlig, eller er det litt mer uvanlig?

10:24.000 --> 10:37.000

Jeg tenker at det vi vet basert på den forskningsoppsummeringen er at problemet med at elever opplever

10:37.000 --> 10:42.000

seg krenka av voksne, enkeltelever opplever seg krenka av voksne, de fleste gjør jo ikke det,

10:42.000 --> 10:49.000

men at enkeltelever gjør det, det vet vi basert på den studien at det foregår over hele verden,

10:49.000 --> 10:55.000

i alle skoleslag og i alle kulturer, men i et veldig varierende omfang.

10:55.000 --> 11:00.000

Og grunnen til at det er varierende omfang, det kan jo ha noe med selve kulturen å gjøre,

11:00.000 --> 11:07.000

det er ulike kulturer og kanskje lærerstiler, hvordan man tenker at voksenrollen skal være,

11:07.000 --> 11:16.000

det varierer litt fra kultur til kultur, men det reflekterer også at definisjonen på mobbing fra voksne

11:16.000 --> 11:23.000

er ikke like etablert som det den er mellom elever, der har vi på en måte hatt en etablert definisjon i mange år,

11:23.000 --> 11:32.000

sånn at måten fenomenene er målt på kan jo også variere, hvilket kan reflektere at man får ulikt omfang,

11:32.000 --> 11:39.000

fordi det er studert med ulikt utgangspunkt.

11:39.000 --> 11:47.000

Men det skjer jo, og det skjer jo i hele verden, og det er jo alvorlig i seg selv, for de det gjelder,

11:47.000 --> 11:55.000

men kan du si noe om disse lærere som krenker elevene sine, hvem er de og hvorfor gjør de det?

11:56.000 --> 12:04.000

Hvis jeg skal si noe om hva den tilgjengelige forskningen sier om lærere som krenker eller mobber elevene sine,

12:04.000 --> 12:11.000

så vi vet jo faktisk mer om de elevene som blir utsatt for det, enn det vi vet om lærerne.

12:11.000 --> 12:20.000

Forskningsoppsummeringen handler mer om det, hvordan foregår det, hva blir elevene utsatt for, hva gjør det med dem, osv.,

12:20.000 --> 12:23.000

så vi vet mer om elevene som utsettes enn lærere som gjør det.

12:23.000 --> 12:32.000

Men hvis jeg skal si noe om det vi fant i den studien, så handler det kanskje primært om lærere som har en svak eller dårlig relasjon

12:32.000 --> 12:36.000

til elevene sine eller enkeltelever i klassen.

12:36.000 --> 12:43.000

Det kan være lærere som selv har opplevd mobbing tidligere i livet, eller kanskje parallelt med at de er lærere nå,

12:43.000 --> 12:45.000

men aller helst tidligere i livet.

12:45.000 --> 12:53.000

Det kan være lærere som opplever at deres autoritet i klasserommet blir utfordret av elevene eller av enkeltelever

12:53.000 --> 12:59.000

gjennom det de sier eller gjør, og at læreren opplever det som provoserende og vanskelig å håndtere.

12:59.000 --> 13:01.000

Rett og slett blir spilt litt ut av spill, da.

13:02.000 --> 13:15.000

Lærere som opplever at elever utfordrer dem faglig, kan oppleve som truende, at man kan ty til væremåter ovenfor de elevene som er negative.

13:15.000 --> 13:27.000

Eller at lærere har en lederstil som er mer over i det autoritære og kanskje også forsømmende,

13:27.000 --> 13:34.000

ikke det at man forsømmer barn, men at man kanskje forsømmer å gripe inn i situasjoner som man burde gripe inn i.

13:34.000 --> 13:36.000

Ja, ikke sant.

13:36.000 --> 13:45.000

Men du sa jo at du også vet mer om elevene som blir utsatt for dette, og ofte av sin egen lærer, vil jeg tro,

13:45.000 --> 13:48.000

men kanskje også andre voksne på skolen.

13:49.000 --> 13:53.000

Kan du si litt om disse elevene?

13:53.000 --> 13:58.000

Hva opplever de og hva gjør det med deg?

13:58.000 --> 14:07.000

For jeg tenker det må jo være ganske alvorlig å føle at du blir utsatt for dette av en du egentlig skulle stole på.

14:07.000 --> 14:10.000

Ja, det er jo nærliggende å tenke at det er.

14:10.000 --> 14:17.000

Og det som vi fant i den forskningsoppsummeringen er jo at det påvirker elevene som opplever det negativt.

14:17.000 --> 14:22.000

Det påvirker deres mentale helse og fysiske helse.

14:22.000 --> 14:26.000

At man kan få vondt i magen, vondt i hodet, gruer seg til å gå på skolen,

14:26.000 --> 14:30.000

eller blir engstelig og deprimert, som er mer over i det psykiske.

14:30.000 --> 14:33.000

Og det kan være både her og nå, mens de er på skolen,

14:33.000 --> 14:37.000

men det kan også påvirke dem i lang tid fremover i livet som voksen,

14:37.000 --> 14:41.000

og forringe livskvaliteten rett og slett, her og nå i et langtidsperspektiv.

14:42.000 --> 14:48.000

Ja, for jeg tenker jo at det er jo også veldig mange som opplever mobbing som går igjennom,

14:48.000 --> 14:52.000

som du sier, problem. Store, alvorlige problem, også som voksne.

14:52.000 --> 14:57.000

Så det at det er alvorlig, det er jo ingen tvil om det.

14:57.000 --> 15:03.000

Men jeg tenker jo også på, det er et annet funn her som jeg synes er ganske interessant,

15:03.000 --> 15:09.000

dette med at de samme elevene som blir utsatt for mobbing eller krenkelse av voksne på skolen,

15:09.000 --> 15:15.000

også har en økt risiko for å bli utsatt for mobbing av sine medelever.

15:15.000 --> 15:19.000

Kan du fortelle litt om det? Jeg synes det var litt overraskende ...

15:19.000 --> 15:24.000

Ja, det er jo basert på en annen studie som vi holder på med, som ikke vi har fått publisert enda,

15:24.000 --> 15:28.000

men det handler om at vi har sett sammenligna, på en måte,

15:28.000 --> 15:34.000

de elevene som da oppgir i elevundersøkelsen, at de blir utsatt for mobbing av lærere,

15:34.000 --> 15:37.000

og de som ikke sier at de blir utsatt for mobbing av lærere.

15:37.000 --> 15:41.000

Og blant de elever som sier at de blir utsatt for mobbing av lærere,

15:41.000 --> 15:46.000

så er andelen som også blir utsatt for mobbing av elever veldig mye høyere,

15:46.000 --> 15:49.000

enn blant de som ikke blir utsatt for mobbing av lærere.

15:49.000 --> 15:55.000

Så det ser jo ut som at det er en betydelig økt risiko for å bli utsatt for jevnaldemobbing,

15:55.000 --> 15:58.000

dersom du blir mobba av lærere, eller en annen voksen på skolen.

15:58.000 --> 16:01.000

Men hvorfor det? Hva er det som gjør det, tenker du?

16:02.000 --> 16:07.000

Det er det store spørsmålet, og det sier for så vidt ikke dataene noe om.

16:07.000 --> 16:12.000

De kan ikke forklare hva som påvirker hva.

16:12.000 --> 16:18.000

Men det vi vet fra annen forskning om relasjoner mellom lærere og elev,

16:18.000 --> 16:25.000

tilsier at vi vet for eksempel at en god relasjon mellom lærer og elev,

16:25.000 --> 16:30.000

og elevene i gruppa som sådan, det forsterker også relasjonskvaliteten mellom elevene.

16:30.000 --> 16:37.000

Så vi vet, basert på veldig mye forskning, at god kvalitet i relasjonen mellom lærere og elev,

16:37.000 --> 16:39.000

det styrker relasjonen mellom elevene i klassen.

16:39.000 --> 16:42.000

Så det er jo nærliggende å tro at når det er negativt,

16:42.000 --> 16:46.000

så vil det ha den samme negative effekten også på relasjonen mellom elevene i klassen.

16:46.000 --> 16:52.000

Og at man kan være mer tilbøyelig til at elevene også utvikler dårlig relasjon

16:52.000 --> 16:56.000

til den eller de elevene som blir utsatt for krenkelser fra de voksne.

16:57.000 --> 17:03.000

Men kan det være at det blir en ond spiral etter det med elevene til den eleven som blir utsatt,

17:03.000 --> 17:08.000

ser hva de voksne gjør, og så kopierer de det?

17:08.000 --> 17:14.000

Ja, og det er jo et annet teoretisk perspektiv i forhold til denne typen modelleringsteori.

17:14.000 --> 17:21.000

Vi vet at vi voksne, basert på teori og forskning, er rollemodeller for det barna gjør.

17:21.000 --> 17:24.000

De ser på det vi gjør mer enn å høre på det vi sier.

17:24.000 --> 17:32.000

Sånn at hvis læreren i klasserommet, ofte i påsyn av mange andre elever,

17:32.000 --> 17:36.000

sier eller gjør noe negativt overfor en enkelt elev,

17:36.000 --> 17:41.000

så vil det kunne legitimere at de andre elevene synes det er greit

17:41.000 --> 17:44.000

å være ufin mot akkurat den eleven.

17:44.000 --> 17:48.000

Det er viktig å ha med videre det med at vi alle, kanskje voksne,

17:48.000 --> 17:52.000

som har en relasjon til barn på et eller annet vis, faktisk er rollemodeller.

17:53.000 --> 18:06.000

Du har jo vært inne på forskningen her på blant annet forskning.no, og der sier du at du ikke ble så overrasket over disse funnene.

18:06.000 --> 18:09.000

Det må du nesten utdype litt.

18:09.000 --> 18:15.000

Ja, det høres jo litt negativt ut at jeg ikke blir så overrasket over noe som ikke er bra.

18:15.000 --> 18:22.000

Det er litt basert på en ting jeg har funnet ut i den pågående studien,

18:22.000 --> 18:27.000

men en annen ting er den erfaringen jeg har med meg som rektor og som lærer.

18:27.000 --> 18:36.000

For det som er tilfelle er jo at lærere og andre ansatte i skolen har i kraft av sin stilling og posisjon

18:36.000 --> 18:43.000

utrolig mye makt i den forstand at de er i posisjon til å ta mange avgjørelser

18:43.000 --> 18:46.000

som påvirker barn og unges hverdag.

18:46.000 --> 18:49.000

Sånn er det bare, enten vi liker det eller ikke.

18:49.000 --> 18:53.000

Det å ha mye makt kan brukes positivt, og det kan brukes negativt.

18:53.000 --> 18:58.000

I all hovedsak blir jo det benytta positivt i skolen.

18:58.000 --> 19:06.000

Jeg tenker at alle lærere og andre voksne går på jobb hver dag og tenker at de skal påvirke barn og unge positivt,

19:06.000 --> 19:13.000

men veldig mange av de avgjørelsene som de voksne tar skjer jo i et forrykende tempo

19:13.000 --> 19:20.000

og i en kontekst hvor det skjer utrolig mye på kort tid, og ting tar uventede vendinger,

19:20.000 --> 19:26.000

og man er den man er i de møtene, som skjer der og da, og i fart, kan man si.

19:26.000 --> 19:34.000

Sånn at i det tenker jeg det ligger en risiko for at den voksne som innehar den maktposisjonen av og til

19:34.000 --> 19:43.000

kan komme i skade for å si og gjøre noe mot enkeltelever som har en annen og kraftigere og mer negativ effekt

19:43.000 --> 19:46.000

enn det som var tiltenkt i utgangspunktet.

19:46.000 --> 19:50.000

Så jeg tenker at det er en risiko forbundet med det å jobbe i skolen,

19:50.000 --> 19:55.000

at du kan komme i skade for å krenke en elev uten at det egentlig var tanken.

19:55.000 --> 20:06.000

Og så kan det også diskuteres om noen voksne har en lederstil som i mindre grad er gunstig,

20:06.000 --> 20:09.000

i hvert fall fra tid til annet, i møte med enkeltelever,

20:09.000 --> 20:14.000

og særlig da når man blir utfordret som voksen som vi jo da fant i den forskningsoppsummeringen,

20:14.000 --> 20:23.000

utgjør en risiko for at lærere kan ta samhandlingen med de elevene som utfordrer på en negativ måte.

20:23.000 --> 20:26.000

Rett og slett å slå tilbake for eksempel.

20:26.000 --> 20:30.000

Så da er du litt inne på dette med den autoritative voksenrollen.

20:30.000 --> 20:37.000

Forskning viser jo at den er optimal i møte med barn sammenligner med de andre stilene.

20:37.000 --> 20:42.000

Det er sikkert de som hører podcasten har kanskje hørt om det før,

20:42.000 --> 20:47.000

men vi kan legge en lenke til denne podcasten i tilfelle man ikke har lest om det.

20:48.000 --> 20:58.000

Jeg bare tenker på, for nå har vi snakket litt om dette med lærere som utsetter elevene for mobbing,

20:58.000 --> 21:00.000

men hva med deg rundt?

21:00.000 --> 21:07.000

Tenk på kollegaene og resten av skolen hvis de oppdager eller hvis de ser,

21:07.000 --> 21:12.000

blir det da gjort noe mer, sier denne studien nok om det?

21:12.000 --> 21:19.000

Ja og nei. Det var vel et par studier i den forskningsoppsummeringen som dreide seg om det.

21:19.000 --> 21:31.000

Det korte, litt dystre svaret på det er at det i liten grad skjer noe med de lærere som utsetter elever for negative ord eller handlinger.

21:31.000 --> 21:37.000

Det ser ut at lojaliteten går i de voksnes favor,

21:37.000 --> 21:42.000

mer enn at kollegaer står opp for de elever som blir utsatt for det.

21:42.000 --> 21:53.000

Det er heller ikke så overraskende, for det kan være veldig krevende som kollega å vite hva man skal gjøre og hvordan man skal gjøre det,

21:53.000 --> 22:01.000

hvis man observerer at en kollega sier eller gjør noe mot en elev som åpenbart den eleven opplevde som krenker det.

22:02.000 --> 22:11.000

Jeg tenker at det er mye usikkerhet knyttet til det, at man blir som kollega usikker på hva skjer hvis jeg sier ifra til den læreren,

22:11.000 --> 22:14.000

eller hva skjer hvis jeg sier ifra til rektor.

22:14.000 --> 22:22.000

At det å gå opp de linjene der litt på skolen, det er noe man egentlig må gjøre i henhold til kapittel 9A,

22:22.000 --> 22:26.000

som er det som regulerer de tingene vi snakker om nå.

22:27.000 --> 22:34.000

For at de ansatte skal være tryggere på hva de må gjøre, hva skjer med dem når de sier ifra,

22:34.000 --> 22:42.000

og hvordan vi kan øve oss på å si fra til hverandre på måter som også ivaretar kollegaliteten mellom oss.

22:42.000 --> 22:46.000

Jeg tenker at det er utrolig viktig, men ganske krevende.

22:47.000 --> 22:55.000

Men du som tidligere rektor og lærer, hva tenker du til de som eventuelt skulle sitte og høre på den podcasten og tenke at

22:55.000 --> 22:58.000

kanskje jeg skulle ha sagt ifra?

22:58.000 --> 23:07.000

Jeg som er voksen og jobber med barn på en skole, hva vil du oppfordre meg til å gjøre?

23:07.000 --> 23:14.000

Hva kan jeg gjøre? Du sa det er vanskelig, men er det en eller annen måte å gjøre det på som oppleves som mindre skummelt eller vanskelig,

23:14.000 --> 23:16.000
eller er det bare vanskelig?

23:16.000 --> 23:26.000

Jeg tenker at hvis vi skal ta lovverket på alvor og barns subjektive opplevelse på alvor, som vi er pålagt å gjøre,

23:26.000 --> 23:34.000

så er det slik at hvis vi observerer at en medarbeider, en annen ansatt på skolen, sier eller gjør noe som krenker en elev,

23:34.000 --> 23:39.000

så har vi plikt til å varsle rektor. Så det er noe vi må gjøre.

23:39.000 --> 23:50.000

Og så er det jo slik at rektor og skoleeier har utviklet rutiner for hvordan slike saker håndteres på en måte som ivaretar

23:50.000 --> 24:01.000

elevenes rett til at disse sakene blir tatt alvorlig, men som også ivaretar lærernes rett til å få saken sin grundig undersøkt.

24:01.000 --> 24:07.000

Det er egentlig det å få saken grundig undersøkt, det tjener både elevens interesse og lærerens interesse.

24:08.000 --> 24:12.000

Så min oppfordring går vel egentlig på flere plan.

24:12.000 --> 24:18.000

Det går primært også til lærerne og de ansatte på skolen at de må snakke om dette her i fredstid,

24:18.000 --> 24:28.000

at dette er et lovverk vi må forholde oss til, hvordan skal vi gripe det an, hva skal vi gjøre hvis vi tar hverandre i å si eller gjøre noe som virker negativt på en elev.

24:28.000 --> 24:35.000

Hvordan ville jeg likt? Ville jeg likt at noen kom til meg og sa fra, ja, mest sannsynlig så ville jeg likt det.

24:35.000 --> 24:46.000

For det er jo noe med det å klare faktisk å være bevisst til enhver tid gjennom skoledagen og alle de tusenvis av samhandlingssituasjoner man står oppi som lærer.

24:46.000 --> 24:56.000

Jeg tenker det er nesten umenneskelig å forvente at alle skal være bevisst til enhver tid, og nettopp da er det så bra å ha kolleger som kan komme til deg og viske deg i øret at

24:56.000 --> 25:03.000

nå så jeg at den eleven opplevde det slik, sånn at man kan komme i posisjon til å rette opp den relasjonen, som da kom litt skjevt ut.

25:03.000 --> 25:10.000

For jeg tenker at de aller fleste lærere ønsker ikke å ha en negativ effekt på elevene sine.

25:10.000 --> 25:18.000

Også kan det være kanskje noen harde nøtter som har tro på at den autoritære lederstilen, det er det jeg tror på,

25:18.000 --> 25:33.000

de krever kanskje litt mer veiledning i forhold til at vi vet nå faktisk, fra ganske omfattende forskning, at det er den autoritative og ikke den autoritære lederstilen som er best for barn.

25:33.000 --> 25:37.000

Så det blir.. Altså, nå svarte jeg på veldig mye..

25:37.000 --> 25:47.000

Men det er veldig viktige svar, og så tenker jeg kanskje at lærere som eventuelt opplever det eller ser dette her, må kanskje også prøve å bare tenke på at de må sette eleven i fokus.

25:47.000 --> 25:58.000

Og tenke på på at, ja, det oppleves ubehagelig og skummelt og vanskelig, og skulle på en måte si fra om en kollega, men kanskje ha den eleven i...

25:58.000 --> 26:03.000

Ja, og det var veldig bra at du sa, fordi at det tenker jeg også er en del av det.

26:03.000 --> 26:14.000

Vi vet jo fra forskning på mobbing generelt, enten det kommer fra elever eller fra lærer, og så må vi tro og tenke at når det kommer fra lærere så er det enda mer alvorlig.

26:14.000 --> 26:18.000

Det er ofte også fordi det sitter medelever og får det med seg.

26:18.000 --> 26:27.000

Det som vi vet fra forskning, er at man veldig fort, når man blir utsatt for krenkelser eller mobbing, og i hvert fall når vi snakker om mobbing når det foregår systematisk,

26:27.000 --> 26:41.000

så har de som blir utsatt for det, en tendens til ganske raskt å få skam og skyldfølelse og tenke at det må være meg det er noe gærent med, siden læreren plager meg eller de medelevene plager meg.

26:41.000 --> 26:51.000

Sånn at når vi snakker om at kollegaer skal gripe inn i situasjoner hvor ansatte krenker eller mobber en elev, så er kanskje den aller viktigste tingen du kan gjøre,

26:51.000 --> 27:01.000

og som ikke er så skummelt heller, det er å gå til den eleven og si at jeg så hva som skjedde, jeg så at det jeg gikk inn på deg, men det er ikke din feil.

27:01.000 --> 27:11.000

Jeg skal snakke med den læreren i etterkant for eksempel. Og det gjelder faktisk enten krenkelsene kommer fra lærere eller medelever.

27:11.000 --> 27:21.000

Å gi støtte til den eleven som opplever det, det kan begrense skadene av det å bli utsatt for det.

27:21.000 --> 27:33.000

Det er jo ofte sånn at man leser om saker i media om personer som har blitt utsatt for mobbing over lengre tid, så det er mange som sier at det var ingen som gjorde noe,

27:33.000 --> 27:44.000

eller de så, men de grep ikke inn. Så det som du sier der med rett og slett bare støtte og gi beskjed. Jeg så hva som skjedde. Følge opp.

27:44.000 --> 27:53.000

Og ta ansvaret av elevens skuldre. Det er ikke deg, det er noe galt med. Men det som skjedde med deg der, det var ikke din feil.

27:53.000 --> 28:07.000

Og det er veldig lett å si. Du blir veldig lite trua som lærer hvis du gjør det. Men i tillegg så er vi også pålagt aktivitetsplikten til å følge med, gripe inn og varsle rektor.

28:08.000 --> 28:19.000

Vi kunne snakket i timesvis om dette temaet, men jeg tenker vi må dessverre runde av. Men for å oppsummere litt det vi har snakket om i dag, Kari,

28:19.000 --> 28:28.000

hva tenker du er viktig, kanskje spesielt for skolene, å tenke på når det gjelder dette temaet? Hva vil du si?

28:28.000 --> 28:40.000

Nei, jeg tenker vi må være veldig klar over, og prøve å minne oss om det hver eneste dag vi går på jobb, at et arbeid i skole og i SFO, det innebærer at du har stor innflytelse på barn og unges liv.

28:40.000 --> 28:53.000

Og at man må øve på å være bevisst på at den innflytelsen skal være god hele tiden. Og for alle barn. At vi må øve på å gi hverandre tilbakemeldinger på nettopp det.

28:53.000 --> 29:07.000

Og gjerne også gi tilbakemeldinger på ting som er bra. Det er jo veldig fremmede for arbeidsmiljøet. Men at man også snakker om hvordan vi skal gi hverandre tilbakemelding når vi ser at det jeg gjør eller sier har den negativ effekten som det ikke skal ha på barn.

29:07.000 --> 29:17.000

At vi blir flinkere til å ta imot det. At vi kan øve på å si unnskyld og gjenopprette en relasjon når vi har gjort eller sagt noe som såret en elev.

29:17.000 --> 29:21.000

Det tenker jeg er fint. Og det kan bare forsterke relasjonen i andre enden.

29:21.000 --> 29:32.000

Så tenker jeg at skoleledere har et særlig ansvar på å følge med på klasser og situasjoner hvor det er utfordrende atferd.

29:32.000 --> 29:41.000

Hvis en lærer står i en klasse med mye utfordrende atferd så vet vi jo basert på den forskningsoppsummeringen at det utgjør en risiko for at krenkelsers kan forekomme.

29:41.000 --> 29:56.000

Så det å tilby støtte, kanskje sette inn en ekstra lærer, tilby veiledning, et cetera, være tett på for å forebygge at det skjer noe der, det tenker jeg er viktig for elevene, men også for de voksne som står i en veldig krevende situasjon.

29:56.000 --> 30:08.000

Også handler det om for ledere og skoleledere å utvikle rutiner for å forebygge, avdekke og håndtere krenkelsers som da foregår i relasjon mellom voksne og barn.

30:08.000 --> 30:10.000

Så det er vel kanskje sånn oppsummert.

30:10.000 --> 30:20.000

Ja, men det var en fin oppsummering. Men da må jeg rett og slett bare si tusen takk til deg, Kari, og tusen takk til deg som hørte på denne podcasten.